

TOVERITAR

Amerikan suomalaisten työllisnäisten äänikannattaja ilmestyy Astoriassa, Ore., joka tiistai The Western Workmen's Publ. Society'n kustantamana.

Tilauhinna Yhdysvaltoihin
1 vuosikerta...\$1.50 Puoli vuotta...90c
Canadaan ja Suomeen
1 vuosikerta...\$1.75 Puoli vuotta...\$1.00

TOVERITAR

Box 99 Astoria, Ore.

Entered as second-class matter July 18th 1911, at the Post Office at Astoria, Oregon, under the Act of March 3rd, 1879.

TOVERITAR

(THE WOMAN COMRADE)

SUBSCRIPTION RATES
IN THE UNITED STATES:

One year \$1.50 — 6 months 90c.

IN CANADA:

One year \$1.75 — 6 months \$1.05

TOIMITUS:

Box 99, Astoria, Ore.

TOVERITTAREN TILAAJAMÄÄRÄ OSOTTA:

UUSIA \$7
UUDISTUKSIA 81
KATKENNUT 127

Vappu ja Lasten Kevät

ovat molemmat valmiit. Niiden sisällöstä on jo ennen mainittu. Nyt on kysymys siitä, että koetettaisi kiirehtiä tilausten lähettämässä. Kukaan valvontunut työlläinen ei haluaisi saada näitä ainoita kevätjulkaisuja itselleen, niissä on paljon hyvää ja hyödyllistä lukemista. Lasten Kevät maksaa 25c ja Vappu 50c. Tihkaa! Lukekaa!

Naiset saavat sittenkin äänioikeuden

Washingtonista ilmoitetaan, että vaikka ruutikuningas Dupont onnistuikin kukistamaan naisten äänioikeuden hyväksymisesityksen Delawaren pienen valtion lainlaatikunnassa, jonka hyväksyminen olisi tehnyt perustuslakilaisyyden täysin lailliseksi, ei naisten äänioikeus silti jää voimaan tulematta tulevia vaaleja vaaleja varten.

Naisten äänioikeusliiton edustajat ja toimitsijat ovat siltä varalta jo ryhtyneet toimenpiteisiin muissa valtioissa ja panneet kummankin valtuutuksen johtajat Washingtonissa kireälle, vaatien että heidän on käytettävä vaikutusvaltaansa valtiotarkkailijain suhteen sillä tavalla että joku valtio saada hyväksymään esitys ennen kesäkuun ensi päivää, niin että naiset voisivat tulevana syksynä äänestää.

Herroille tulee kiire.

Naisten äänioikeusliiton edustajat ovat julkaisseet useita pikkukirjasia tilanteen johdosta, mikä syntyi siitä että Delaware kieltäytyi hyväksymästä naisten äänioikeutta ja näissä kirjasissa on vakuutettu valtuutettujen johtajille, että elleivät ne tule hetimiten tekemään jotakin siihen suuntaan, että naisten oikeudet empiimättä annetaan, tulevat kaikki naisten järjestöt kohdistamaan agitatsiooninsa näitä puolueita ja niitä petollisia johtajia vastaan, jotka aina häidän tullen lupaavat kannattaa naisten äänioikeutta, mutta omiin oloihinsa jätettynä usein työskentelevät sitä vastaan, ja antamaan kannatuksensa uusille puolueille ja sellaisille miehille vanhoissa puolueissa jotka vahvistisesti kannattavat naisten vaatimusta. Samalla on näille puolueiden johtajille osotettu ettei

naisten äänioikeuden voimaan tulemista voida kumminkaan enää millään tempulla lykätä muuta kuin tämän vaalin yli ja että naiset nytkin jo ovat poliittisesti heränneet siinä määrin, että heidän vaikutuksensa tulee varmasti tuntumaan miesten kautta monta vertaa enemmän kuin koskaan ennen, vaikka he eivät itse vielä saisi äänestääkään ja että tämä vaikutus, maan ollessa niin levottoman kuin nykyisin, jolloin vanhat puolueet uhkaavat mennä kappaleiksi, tulee uusille puolueille annettuna varmasti tuottamaan häviön nykyisille poliittisille puolueille tai ainakin niiden nykyisille johtajille.

Tämä on vaikuttanut. Demokraattipuolueen johtajat ovat ryhtyneet neuvottelemaan North Carolinan ja Louisianan valtiotarkkailijain kanssa lainlaatikuntain ylimääräiseen istuntoon kutsumisesta äänioikeuden hyväksymiseksi ja republikaanit ovat vuorostaan vedonneet Vermontin ja Connecticutin valtioiden tarkkailijoihin. Tulee siis vielä kilpailu kumpi puolue ehtii hyväksymisensä antamaan, saadakseen siitä sitten vaalivaltin itselleen. North Carolinan kuvernööri on jo ilmoittanut, että hän suostuu kutsumaan lainlaatikunnan ylimääräiseen istuntoon tätä asiaa varten ja Louisianan lainlaatikunta kokoontuu toukokuulla. Republikaanisista valtioista ei ole vielä tullut vastausta, mutta on vakuutettu, että viralliset piirit niissäkin ovat puuhassa hankkia hyväksymisen.

Tuolla tapaa äänioikeusliitto selittää taistelun kulkua. Sosialististen naisten velvollisuutena olisi katsoa, että ne vähät suomalaiset naiset, jotka avioliiton kautta tai muuten ovat äänioikeutettuja, hommaisivat asiansa kuntoon niin, että tulevana syksynä voisivat aloittaa kunniallisesti vaaleihin osanoton vetämällä ristin Eugene V. Debsille ja sosialistipuolueelle.

Vuokratyöskysymys kireänä idässä

Philadelphian ilmoitetaan, että siellä, kuten kaikissa muissakin idän kaupungeissa, on huoneen vuokrat taas tämän kevään ajalla huomattavasti kohonneet. Tämä koskee tietysti kaikkein kipeimmin työlläisiä, joiden elämä on ennestäänkin jo kyllin ahdasta. Miellala työlläisten keskuudessa on sen johdosta äärimmäisen katkera talonmista-ja kohtaan. Ja kuten luonnollista silloin kun väestö ei näe vuokraan kohoamisessa muuta syytä kuin talonmista-ja, on toiminta sen mukaista.

Niinpä tuleekin joskus tapauksia, jotka ovat rumia, eivätkä auta ketään. West Philadelphiasa sattui tällainen puolitoina viikko takaperin. Talonmista-ja oli myynyt talonsa toiselle ja uusi omistaja päätti heti korottaa vuokraa ja antoi siitä asukkaille määrärajan, sanoen että ken siihen ei suostu, saa lähteä talosta pois. George Glassmire niminen mies ei suostunut ja seurauksena oli että talonmista-ja lähetti lain kautta apuillsheriffin viemään hänelle häätömääräystä. Mutta sillävälin oli häädönalainen keskustelut vuokratyöskysymyksestä naapuriansa kanssa ja tulleet siihen tulokseen ettei vuokraa saa nostaa eikä talosta myöskään muuttata pois. Kun deputy saapui määräyksineen paikalle ja aikoi

panna määrärajan täytäntöön, tarttui paikalle kerääntynyt väkijoukko häneen kiinni ja joukon yhä kasvaessa ja deputyn uhatessa joukkoa, ryhtyi joukko häntä hirttämään. Paikalle kuitenkin ehti useita poliiseja jotka saivat sen estettyä siihen asti kun poliisiasemalta ehti lisävoimaa.

Vuokratyöskysymyksen täytyy todellakin olla kireän kun sen johdosta tällaistaakin saattaa tapahtua. Samalla tapaus myös osoittaa miten toimii sellainen väki, joka ei tiedä mitään sosialismista ja niistä keinoista mitä se työlläisille taisteluvälineiksi tarjoaa. Turvaututaan tällaiseen "suoraan toimintaan", jolla ei voiteta muuta kuin syytökset niskaansa oikeuslaitoksissa. Taloudellisten ja poliittisten järjestöjen kautta joukkona toimien, olisi vuokratyöskysymyksenkin helppoa ja lopulta täydellinen ratkaisukin saatavissa.

Tyttöjen pitää elää siivosti

Seattle Union Record kertoo Bon Marchin, erään suuren Seattlen kauppapuodin menettelystä siinä palveluihin nauttiin nähden. Tämä kauppa, kuten niin monet suuremmat departementtikaupat, on kieltäytynyt tunnustamasta kauppapalvelijain uniota. Se maksaa useimmille naisille ainoastaan sen alimman palkan, mitä valtion laki määrää, \$13.20 viikolta. Joka viikko täytyy tässä kauppapuodissa työskentelevien tyttöjen täyttää kaavake, jossa on näytettävä miten on palkkansa kuluttanut. Kaupan puolesta selitetään, että he tahtovat tällä tavoin pitää silmällä, että tytöt kuluttavat ansionsa hyödyllisellä tavalla ja "elävät siivosti." Mutta työlläiset, jotka sen menettelyä ovat tutkineet, väittävät että tämä on vaan yksi keino saada selville, miten halvalla yksinäinen nainen voi todellisuudessa elää. Muissa kauppoissa samalla ympäristöllä maksetaan tytöille \$18.—\$25 viikolta ja monessa paikassa on tavara vielä halvempaa kuin tässä aristokraattien omistamassa kaupassa. Elinkustannukset Seattlessa ovat niin kalliit, että edellämaintulla minimipalkalla on enää mahdollon tulla kunnollisesti toimeen. Senpätähden nähdäänkin tämän ja monen muun halpapakkaisten kaupan tyttöjen iltävöistä liikkuvissa kuvissa, kahviloissa y. m. ja kun eläminen jää tällatavoin monesta paikasta ylimääräisellä työllä ansaittavaksi, sattuu tietysti sitäkin että aina joku horjahtaa!

Täten, ja vielä pahemmin, ovat asiat kaikkialla. Naisten työaikalaite ja minimipalkkamääräykset jäävät aivan arvottomiksi kohonneiden elinkustannusten ja muuttuneiden olosuhteiden tähden. Vasta sitten kun työväestön omat luokkatietoiset edustajat pääsevät valtion asioita määräämään, voidaan tämäkin pysyväisesti korjata.

Työlläisten itsekasvatus

Vapaudestaan kamppailevan köyhälistön sivistys on taistelulle perustettua, terävästi rajotettua luokkasivistystä. Sen sisältö on romantista ja vaihtelevaa, sillä myrskyjen ja traagiikan täyttämä aika estää täydellisen ja kokonaisen kulttuurimuodon syntymistä.

Korkeimman kehitystasteensa

saavuttaneilla luokilla ja kansakunnilla on luokkakulttuuri. Eipymismahdollisuuksia etsiväin luokkain romantiikka sisältää tyyppilliset "Sturm- und Drang"-piirteet. Ne luokat taas, jotka ovat tuomitut perikatsoon, osottavat toisia romantiikan muotoja: raskasmielisyyttä, epäilystä ja rappentuneisuutta, melankoliaa, skeptisismia ja dekadenssia.

Emme saa tehdä sitä johtopäätöstä, että sosialistisen ja proletarisen kulttuurin välillä ei olisi läheistä sukulaisuutta, kun ne oleellisesti eroavat toisistaan. Meidän on pidettävä mielessä, että taistelu tarkoittaa samaa ihannetta: veljeyden ja vapauden kulttuuria; voittoa individualismista, joka tekee ihmisen henkiseksi raajarikoksi; elämää yhteiskunnassa, joka ei perustu pakkoon ja paremman itsepuolustuksen hyväksi yhteenliittymiseen, kuten ihmisten on tähän mennessä täytynyt tehdä, vaan persoonallisuuksien vapaaseen ja luonnolliseen nousemiseen persoonallisuuksien yläpuolella olevassa yhteiskunnassa.

Mutta ei vain tämä ihanne vaadi määrättyjä yhteenliittymismuotoja nykyisessä maailmantähtelyssä; nämä muodot ovat suoranaista seurausta siitä ominaisesta asemasta, minkä työväenluokka muodostaa kapitalistisessa järjestelmässä, joka on pakottanut työlläiset tekemään luokastaan yhteiskunnan parhaimmin järjestetyn ja lujimmin yhteenliittyneen luokan.

Mikään ihanne ei voi kasvaa sille vierassa maaperässä. Myös sen saavuttamiseksi käytettävien menettelytapojen ja asenteiden täytyy olla sopuisuudessa ihanteen kanssa. Siksi emme saata taistelemaan köyhälistön äsken luodulta kulttuurilta odottaa vielä kypsymystä, muotojen täydellisyyttä ja voitokkaan voiman vapaata suloutta. Nämä ominaisuudet tulevat vastaisuudessa itsestäänkin. Sitä vastoin meillä on täysi syy odottaa, että köyhälistökulttuuri, sen taistelujen, sen vaivaloisen työn, sen kärsimyksen takia, tulee osottamaan ominaisuuksia, jotka olisivat mahdollomia voitavassa sosialistisessa järjestyksessä.

Mutta nyt herää kysymys, onko tällä taistelevalla köyhälistöllä mitään kulttuuria. Ja siihen kysymykseen voidaan vastata myöntävästi. Sillä on se oleellisesti ennen kaikkea marxismissa — tuossa hienossa ja voimakkaassa yhteiskunnallisten ilmiöitten erittelyssä, analyysissä, tuossa yhteiskunnallisen ja valtiollisen talouden perustuksessa ja filosofisen maailman katsomuksen kulmakivessä.

Tämän lisäksi on monien maitten köyhälistö osottanut huomattavaa järjestämiskykyä poliittisella alalla. Totta on, että menneisyyden kuolleet luomukset vielä pitävät uutta elämää vallassaan; porvariston parlamentarismi ja natsionalismi on läpäissyt köyhälistöpuolueitten, jopa työlläistenkin internationaalienkin nuoren poliittisen järjestön.

Pulma, kriisi, on akuuttista laattaa; sairaus on sangen tarttuvaa — moni on ennustanut sen päättävän pahoin — mutta jo nyt voidaan väittää, että se on voitettavissa ja että köyhälistön järjestöt pääsevät tästä pelottavasta kiihastuksesta — entistään voimakkaampina ja vaikutusvaltaisempina.

Kun taistelu katselee taloudelliselta näkökannalta, niin ei voi sanoa, että ammatillisen liik-